

RESUMÉ:

- 15.6. 1931** Provst H. P. Meinertsen, Mern/Indbyderforeningen, bød velkommen med en kort omtale af valdemarernes dårlige tid, og hvor der på søndag efter er 800 års mindefest.
Forstander **Jens Rosenkjær**, Borup højskole, talte om fællesskabet som danske og om fællesskabet om fortids minder og nutiden. Vi står nu overfor en verdenskrise, en kulturel krise, hvor vi ikke længere har eneret på eksportmarkederne. Dagens ungdom er som deres forældre noget i opposition til forældregenerationen, men de har sunderne interesser i form af idrætsforeninger, kurser o.lign.
Pastor **Niels Anton Jensen**, Møgeltønder, talte om den 15. junis betydning gennem tiden: Valdemar den Store erobrede i 1169 Arkona, i 1219 besejrede Valdemar Sejrs estlænderne, i 1838 udkom det danske blad "Dannevirke" første gang og gav stødet til danskhedens vækst og udvikling, mens Sønderjylland i 1920 blev genforenet med Danmark.
- 15.6. 1932** Stiftsprovst **Johannes Fog-Petersen**, Odense, talte om krisen. Det er selvished og manglende tillid, som for fællesskabet til at briste.
Pastor **H.T. Axelsen-Drejer**, Pedersborg, talte om Danmarks fare og frelse ud fra erindringer fra sin barndom. Nu bor vi meget bedre, alle har en cykel, nogle har bil, og de fattige har det ikke så hårdt som dengang. Men vi er ikke blevet lykkeligere.
- 15.6. 1933** Forstander **Frederik Nørgaard**, Antvorskov højskole: En skøn plet på jorden er den protestantiske kirkegård i Rom med gravsten, der udtrykker hjemlængsel til Danmark. Man må først og fremmest være en god borger i sit land, før man bliver verdensborger. Under 1880-krisen sparede og sled man sig ud af problemerne, så husk "Taber vi modet, er al ting tabt".
Stiftsprovst **Christian C. Hjortkjær**, Haderslev, talte om sønderjyske forhold. Vi lever i en nytid, og de nye tider har allerede rodfæstet sig i sindene. Slægten, søskende, naboer og minder spiller en særlig rolle. Før 1920 måtte sønderjyderne kun sjældent tage til Danmark, så genforeningen blev en meget stor begivenhed.
- 15.6. 1934** Professor **Vilhelm Andersen**, København, talte som litteraturhistoriker om modersmålet. Han havde også deltaget ved afsløring af mindestenen "Modersmålet" i Skibelund Krat (digteren Eev. Lembcke og historikeren A.D. Jørgensen), hvor førstnævnte havde skrevet "Vort modersmål er dejligt". Af denne og mange andre sange kan man fint nøjes med at synge enkelte vers.
Forfatter **Jørgen Bukdahl**, Askov, talte ud fra sangen "Jeg gik mig ud en sommerdag at høre", idet minderne og fortidens ekko giver en åndelig kraft. Grundtvig mente, at en fornægtelse giver eftertiden kraft, og vi skal bruge frihedens løsen overfor Det tredje Rige.
- 15.6. 1935** Biskop **Axel Rosendal**, Roskilde, talte om selvforsyning, som måske kan praktiseres vedr. fysiske ting (mad mv.), men ikke vedr. det åndelige, hvor der skal komme noget udefra, og man kan være en del af fællesskabet med andre. Dannebrog, sproget og kirken er en del af fællesskabet.
Direktør **Thomas P. Hjejle**, København, har arbejdsfelt indenfor en forbindelse mellem skole og teater, især for ungdommen. De unge skal opleve for at lære og få forståelse for andet og andre. Kunsten er med til at give oplevelser og lærdom.
- 15.6. 1936** Pastor **Johs. Rørdam**, Torkilstrup, talte om de riddere, som Asger Ry (1129), Absalon og Valdemar (1157) havde foretaget på Sjælland og fået kastet Venderne ud af landsdelen. De udøvede strådom og fik landet til at modstå nedgangstider – akkurat som nu efter verdenskrigen. Folkets førere må være af samme sindelag som folket.
Højskolelærer **Rud**, Askov: Før verdenskrigen var tiden mere international med store bevægelser som liberalisme, socialisme, kvindebevægelse og parlamentarisme. Efterkrigens nazisme og facisme er knyttet til Tyskland og Italien, kommunismen til Rusland. Alle steder tænker man kun nationalt, men det er overdrevet og blevet et mål i stedet for et middel. Ordet historie har to betydninger: Begivenhed og oplevelse, hvor oplevelsen forbinder sig med sindet.
- 15.6. 1937** Forstander **Nis Nissen**, Antvorskov højskole, talte om nationalfølelsen, herunder hos sønderjyderne, som i dag også fejrer genforeningsdag. Efter verdenskrigen fødtes et håb om broderskab mellem nationer, men dette knuses under den senere politiske, økonomiske og åndelige udvikling af nationalfølelse, hvor det trækker op til en ny krig. Sønderjyderne har fortsat brug for støtte, og som vi kræver vor ret, skal vi også respektere andres rettigheder.
Pastor **Søe-Petersen**, Nr. Ørslev, fortalte om sin tid som præst i Sydamerika, hvor de danske emigranter længes hjem til Danmark, men ved besøg ikke finder det samme land som "dengang". Udvandrere skal helst have lært sproget på forhånd for at klare sig.
Fhv. forstander **Siewerts**, Pedersborg, læste op.

- 15.6. 1938** Stiftsprovst **Riisgaard**, Ribe, talte om nationalitet og kristendom i forening og i forhold til hinanden. Danmark har ingen nationalhelt, men biskop Absalon kommer det nærmest. Landet har ingen yderpunkter (ekstremisme), og vi har friheds- og retfærdighedssans, men vi er for materielle. Forstander **Frederik Nørgaard**, Antvorskov højskole, talte for og om de unge, mende ældre skal lytte. Ungdomstiden er vanskelig, og det gælder om at finde sit hverv, som man kan gå op i, samt undgå angsten for døden. Pastor **Ehrenreich**, talte om sammensmeltningen af det religiøse og nationale hos jødefolket, men hvor det nationale tog over og blev en ond herre frem for en god tjener. I Danmark har Grundtvig, som forstod at benytte mytologien uden at svække Guds ord – han kendt Guds gave.
- 15.6. 1939** Lærerinde/lektor **Inger Enemark**, Tønder: I Sønderjylland kæmper man fortsat for danske værdier og mod propagandaen syd fra om germansk socialisme, men vi vil have nordisk frisind og højsind. Vi skal være på vagt overfor nazismen og undgå lunkenhed, ugidelighed og godtroenhed. Forstander **Uffe Grosen**, Vallekilde højskole, talte om Englands folkelige og kulturelle betydning for Danmark. Vi er ved at miste rettet til at tænke, tale og handle frit. Menneskerettighederne værnes af nordisk og angelsaksisk demokrati. Holberg: "Man kan ikke ved tvang formå menneskene til at tænke og tro, man kan kun gøre dem til hyklere". Grundtvig taler om samvittighedsfrihed, og han sætter den forvirrede frihed over velordnet tyrani.
- 1940** Indbyderforeningen arrangerede intet Valdemarsmøde.

15.6.1931

FOLKEMØDET
i Mogenstrup Skov
begynder Fredag den 5. Juni, Kl. 3, med Taler af Seminarieforstander Winther, Silkeborg, og Pastor Jersien, Væggerløse.
En Afdeling af Sydsjællands Sangerkor vil synge flerstemmige Sange.
For Adgangen er Betalingen nedsat til 50 Øre.

Folkemødet i Vordingborg
begynder Valdemarsdagen den 15. Juni, Kl. 3, med Taler af Højskoleforstander Jens Rosenkjær og Pastor L. A. Jensen, Møgeltønder.
Betalingen for Adgang er nedsat til 50 Øre.

Paa Indbydernes Vegne:
Emil Dam. Meinertsen.

Næstved Tidende den 30.5.1931

276 betalende voksne deltagere a' 0,75 kr.

Næstved Tidende den 16.6.1931

Valdemarsmødet i Vordingborg.

Ungdommen og vort Flag.

Valdemarsmødet i Gaar var saa vist ikke begunstiget af Vejret, og selv om det, da Mødet skulde begynde, ikke netop regnede, saa det hele saa truende ud, at man valgte at henlægge Mødet til Hotel Keis' store Sal. Her samledes ca. 500 Mennesker.

Som sædvanlig bød Provst Meinertsen, Mern, velkommen, idet han beklagede, at Formanden ikke kunde være til Stede ved Mødet og at Vejret ikke var saa godt, som det kunde være.

„Moders Navn er en himmelsk Lyd“.

Provst Meinertsen talte herefter kort om Valdemarernes daadrige Tid, om de store Valdemarer, som forlængst er døde og som nu hviler i St. Bendts Kirke i Ringsted, hvor der paa Søndag fejres 800 Aars Mindefest. Lad os haabe, at der ogsaa i vor Tid, der er saare vanskelig, maa øves Daad paa de forskellige Omraader.

„Hil dig vor Fane“.

Herefter talte

Forstander Magister Rosenkjær, Borup Højskole, om Fællesskabet som Danske og Fællesskabet om Fortids Minder og om Nutiden. Den Tid, vi i Øjeblikket lever i, er fuld af Alvor for os alle, og det føles nærmest paa Landet, men ogsaa i den store By København mærker man Vanskelighederne — det er Fællesskabets Baand. Vi maa ikke glemme en Ting, at er der Skygger over Dagen i Dag, har vi haft de gode Tider, og vi har meget at være taknemmelige for. Vi staar netop i en af de største Omvæltninger, Verden nogen Sinde har staaet i — det er en Verdenskrise, en Kulturrens Krise, vi staar i. Mens man for 30 Aar siden spekulerede over, hvor man skulde skaffe Føde fra til den stigende Menneskemængde, spekulerer man nu over, hvor man skal faa afsat al den Føde, der produceres.

Den mægtige Omformning i vort Liv staar vi midt i, og vi er ikke rigtig Herre over den, men Tilpasningen er ogsaa vanskelig. De derude har lært os Kunsten af og bemægtiger sig det Marked, som vi naivt troede at skulle besidde til Verdens Ende. For at kunne staa fast i disse Storme derude fra, maa Roden staa dybere i vort eget, at ikke Stormen skal knække den.

Taler 1: Forstander **Jens Rosenkjær**, Borup højskole

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskolel%C3%A6rer/Jens_Rosenkj%C3%A6r

Taler 2: Pastor **Niels Anton Jensen**, Møgeltønder

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kirke_og_tro/Pr%C3%A6st/N.A._Jensen

Jens Rosenkjær

Det vil altid være Mennesket bag Maskinen og Mennesket bag alt, som skal bestemme Fremtiden. Det er selvfølgelig i første Række Ungdommen, der skal bestemme Fremtiden. Vi ældre glemmer tit vor egen Ungdom, ligesom de unge ikke betænker, at de ogsaa bliver gamle engang. Der er altid Spænding mellem de unge og de ældre.

Livet tegner sig økonomisk set langt sværere for Ungdommen nu end for Ungdommen tidligere. Saa tryk som Tilværelsen var dengang, er den saa langt fra nu. Vi har givet den unge Slægt strenge økonomiske Vilkaar. Naar vi ældre taler om de gode gamle Dage, kan de unge meget passende sige: Ja, men er Tiderne ikke gode nu, er det jeres, I ældres Skyld. Kritik kan de unge godt anvende overfor os ældre for den Verden, vi har skabt dem. Naar de ældre siger: Ungdommen er ringere nu end i vor Tid, saa er det vel rigtigt for nogles Vedkommenhed, men man skal ogsaa huske paa, at Tilværelsen netop for vor Ungdom er vanskeligere nu end dengang. Det er dog allige-

vel rigtigt, at megen af vor Ungdom nu er bedre end dengang. Der er hos en stor Del af Ungdommen en Arbejdsglæde og en Sundhed som maaske aldrig før. En anden Ting er, at Ungdommen ikke saa meget mere søger Beværtningerne — den bruger sin Fritid paa Idrætspladserne, ved Kursus o. lign.

Vi ældre kan med Tillid og Fortrøstning se hen til Ungdommen trods de vanskelige Tider.

„Viift stolt paa Kodans Bølge“.

Efter at Provst Meinertsen havde takket for Foredraget, talte

Pastor Jensen,

Møgeltønder, om 15. Juni-Dagens Betydning i det danske Folkeliv. 4 Gange havde den 15. Juni spillet en betydningsfuld Rolle. 1. Gang i 1169, da Valdemar den Store erobrede Arkona og underlagde sig Venderne. 2. Gang var i 1219, da Valdemar Sejr besejrede Estlænderne ved Lyndanis, til hvilken Begivenhed er henlagt Sagnet om den himmelfaldne Fane. Taleren kom derefter ind paa en Omtale af vort Flags Historie, idet han fremhævede, at Dannebrog fødtes i Lyndanis, døde i Slesvig og genfødtes i Johs. Ewalds Kongesang, for først længe efter at blive kaaret som Folkets eneste Fane.

eneste Fane.

Tal. omtalte herefter Danskhedens Opvaagnen i Sønderjylland i det 19. Aarhundrede. For 3. Gang spillede den 15. Juni en Rolle, for netop den Dag i 1838 blev det danske Blad „Dannevirke“ stiftet og gav Stødet til Danskhedens Vækst og medførte en vældig Udvikling. Endelig for 4. Gang spillede Dagen en Rolle, nemlig i 1920, da Sønderjylland blev genforenet med

Danmark.

Sluttelig udtalte Tal., at Grunden til de vanskelige Tider var den, at vi har lært andre Folk med lavere Levefod at benytte vore Maskiner og tekniske Hjælpemidler. Det er vor egen Skyld, idet vi tidligere har villet udnytte disse Folk. Havde vi undladt det, havde vi maaske ikke haft de vanskelige Tider, vi nu har.

„Det haver saa nyligen regnet“.

Sluttelig rettede Provst Meinertsen en Tak til Foredragsholderen, og Mødet var dermed forbi.

15.6.1932

Folkemødet i Mogenstrup
den 5. Juni (Grundlovsdagen)
begynder Kl. 3.
Talere: Biskop Rud fra Odense og Forstander F. Terkelsen, Danebod Højskole, Als.

Folkemødet i Vordingborg
den 15. Juni (Valdemarsdagen)
begynder Kl. 3.
Talere: Stiftsprovst Johs. Fogh-Petersen fra Odense og Forstander Fr. Nørgaard fra Antvorskov.
Adgang til Møderne 50 Øre, Sanghefter gratis.
Paa Indbydernes Vegne:
Emil Dam. Meinertsen.

Næstved Tidende den 31.5.1932

501 betalende voksne deltagere a' 0,50 kr.

Næstved Tidende den 16.6.1932:

Taler 1: Stiftsprovst **Johannes Fog-Petersen**, Odense

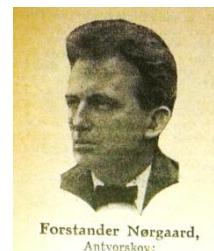
http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Samfund,_jura_og_politik/Myndigheder_og_politisk_styre/Politiker/Johannes_Fogh-Petersen

Taler 2: Pastor **H.T. Axelsen-Drejer**, PedersborgForstander **Frederik Nørgaard**, Antvorskov højskole

var annonceret, men ikke refereret som taler, så han har formodentlig meldt sent afbud.

Johs. Fog-Petersen

Forstander Nørgaard, Antvorskov.

Valdemarsmødet paa Vordingborg Slotsruin.

500—600 Tilhørere til tointeressante Foredrag.

Vordingborg.

Som sædvanlig fejredes Valdemarsdagen med Folkemøde paa Vordingborg Slotsruin. Vel havde Mødet ikke samlet saa mange Deltagere som i de første Aar, men der var dog mødt 500—600 Deltagere, som med megen Interesse fulgte Foredragene. Mange Mennesker havde benyttet Dagen til en Udflugt og havde lejret sig paa det smukke, flagsmykkede Ruinterren.

Som et Krisens Tegn kan noteres, at Musikken i Aar var strøget.

Provst Meinertsen bød velkommen, hvorefter man sang: „Fædreland ved den bølgende Strand“.

Provst Meinertsen holdt herefter Indledningstalen, idet han mindedes den glørværdige Valdemarstid, der var en stor og lykkelig Epoke for vort Fædreland — en Opgangstid, hvor Næringsvejene blomstrede, og hvor Aandslivet florerede. Nu ser vi jo sort i sort og graat i graat. Derfor har vi godt af at vende Blikket mod fordums lyse Tider, der havde afløst meget trange Tider. Dette viser, at der kommer Opgangstider igen, og vi tør haabe, at vi nu staar foran en ny Rejsningstid, en Blomstringstid. Vi mindes Valdemarstiden og haaber, at en ny „Valdemarstid“ maa oprinde for os, og derfor vil vi ogsaa holde Valdemarsmøde her i Dag. Velkommen til Dagens Talere.

Stiftsprovst Johs. Fog Petersen:

Under Krigen var der stadig noget, der arbejdede i vort Sind og gjorde os utrygge. Vi tænkte dengang som nu under Krisen: „Dette kan ikke vare ved“.

Under Krisedebatten i Rigsdagen kunde man mærke, at alle Rigsdagsmænd uden Hensyn til politiske Retninger var inde under et Tryk. Det maa være en stor Lykke for vort Land, at vi nu har naaet et Forlig, saa vi alle i Fællesskab kan løse de store Opgaver, der kræver Løsning. Det var det samme, der gjorde sig gældende i Landene, da Krigen brød ud.

Men hvad er nu det, der er ved at bryde løs i vort Naboland mod Syd? Revolverskudet i Paris gav Genlyd i Tokio, og hvad er det, vi hører fra det store Land i den nye Verden? Vi spørger: Hvad er det, der foregaar i Verden i vor Tid, hvor Kulturen skulde staa saa højt. Men trods Kultur, Oplysning, Videnskab etc. er Verden ikke ført frem til den lykkelige Tid, man har drømt om. Nej, vor Tid er de bristede Forhaabningers Tid. Hvad er Grunden hertil? Førerne glemmer, at der er noget, Mennesker først og fremmest trænger til mod den Syge, de er angrebne af: Selviskheden, der faar Fællesskabet til at bryde, — og det er Tilliden til hinanden. Vi er ude i en aandelig Valutanød. Men udeover vort Land ligger de Bygninger, der skal hjælpe os ud over Selviskheden, nemlig Kirkerne, der skal fortælle os, at det gælder om at se fremad og opad.

Vi har iblandt os den danske Kirkebevægelse, og den skal hjælpe os mod Selviskheden og Selviskhedens Magt. Vil man vide, hvad vor Kirke er, skal vi gaa til Kirken selv, der fortæller os, at vel er der Kirkens Dogmer, men det er Ord og Sætninger, hvori de kristne gennem Tiderne giver Udtryk for alt det store og hellige, de følte ved at blive kristne. Dogmerne er ikke skrøbelige Lerkar, men gammelt Arveguld, og dem giver vi ikke Afkald paa.

Kirken kommer til Dem med et Krav om personlig Sandhed, og der finder vi selve den levende Kristus som den eneste Hjælper mod Selviskheden. Han trænger vor Slægt til at blive stillet Ansigt til Ansigt med. Han har store Ting for overfor den enkelte, som han vil føre ind i Liv i Tro paa Gud. Det er Troens Styrkedrik, han vil give os, og han har sat sig Maalet at gøre Folkene til sine Disciple. Kun han kan standse

den skæve Udvikling, for han har Magten i Himlen som paa Jorden, for han er Sandheden, Retten og Retfærdigheden. Lad os takke for Herligheden og Rigdommen i Troen, og lad os følge i vore kristne Fædres Spor.

Gud giver Mod og Fortrøstning i Modgangens Time, og vi vil sige til hinanden, som vi nu skal synge det:

„Saa længe vi se den gyldne Sol,
og Skoven er Daners Have,
da plante vi Maj i Kirkestol
og Blomster paa Fædres Grave,
til glædelig Fæst med Liv og Lyst,
til mindelig Pinsegave.“

*

„Den signede Dag med Fryd vi ser.“

Pastor Axelsen Drejer

talte herefter over Emnet „Danmarks Fare og Frelse“, idet han gik ud fra Erindringer i Barndomstiden. Meget er sket siden Barndommens Dage til nu. Tre store Kejserriger er gaaet i Grus og blevet Republikker. Dengang i Barndommens Dage, saa vi tre Mænd paa Bicykletter, som de dengang kaldtes. Nu har selv det fattigste Barn sin Cykle. En mægtig Omvæltning er sket. Vel har Bilen skabt en mægtig Omvæltning, men Cyklen har skabt den største. Ogsaa paa Boligernes Omraade er Omvæltningen kolossal. I det hele er der paa det sociale Omraade i de Aar sket en meget glædelig Udvikling. De, som har det sværest, havde det meget værre dengang end nu, og det maa vi ikke glemme. Det gælder ogsaa vore Fanger.

Men det største er vel nok, at alting er rykket os nærmere — en Tur til Nørrejylland var dengang, hvad en Rejse til Argentina er nu. Ogsaa Telefon og Radio betyder en stor Udvikling.

Ingen Tid i Historien kan vise Mage til Udvikling som de sidste 50 Aar. Dengang mødtes Livingstone og Stanley i det mørkeste Afrika, hvor der nu er en stor Flyveplads. Hvad der dengang tog Livingstone 2 Aar, tager nu $\frac{1}{40}$ Minut, nemlig Forbindelsen med London.

Men har alt dette gjort os lykkeligere? Nej, vi kan se, hvordan det staar til i Verdens rigeste Land, Amerika, hvor man har elsket Pengene for højt, og hvor Kong Dollar har regeret. Med Krigsgælden er det „Den rige Mand-Evangeliet“ om igen.

Derfor kan vi sige, at Kapitalismen har spillet fallit i dens Hovedland, U. S. A., der har gjort det meget daarligt ved ikke at sørge for deres arbejdsløse, hvoraf mange har været med i Kri-gen.

Desværre er det et almindeligt

Fænomen, at Landsognene gaar tilbage, mens Byerne vokser. Det er meningsløst, og vi maa sige til vore Børn: Bliv paa Landet! Danmarks Hovedulykke er dens store Hovedstad, og den Opfattelse, at det er finere at sælge Sæbe og Parfume end at malke Køerne og passe Huset. Den kommende Tid vil komme til at bero paa Kvindernes Indsats, og vi kan jo godt nøjes med det halve af det, vi køber.

Det er en frygtelig Ulykke herhjemme, at det nu er blevet Skik, at saa mange tigger her i Danmark.

Taleren gav herefter en Skildring af de tre Bøger: Emil Rasmussens „Dødens Aarhundrede“, Axel Munthes „San Michele“ og Remarques „Tiden, der fulgte“. Alt det, der er gratis og billigt, er faktisk det bedste. Naturen er gratis, og den jævne Kost er i Længden den bedste. Lad os glæde os over det og lad os blive paa Landet.

Intet andet Land i Verden kan vise Mage til Danmark, hvor de to største aandelige Førere: Grundtvig og Søren Kierkegaard, var udpræget kristne.

Gid det maa være Sandhed, at den meget omtalte danske Hjælp-somhed aldrig maa fornægte sig.

Vi er eet Folk, har eet Flag og een Kirke. Det er en stor Lykke for Danmark.

Vi skal prøve en større Ydmyghed i Gerning, og vi skal sige til de unge: Du skal lægge dit Arbejde dør, hvor det er til mest Gavn for dit Land.

Først den Dag, da Menneskenes Sind oplades for de skjulte Værdier, bliver de lykkelige.

Lyt til de store Afdødes Tale, men tag altid de største, hjælp altid dem, der trænger, glæd dig over, at vi er eet Folk, og forsøg paa at gaa med større Ydmyghed til dit Arbejde.

Samler vi os om disse 4 Punkter, kan vi med Fortrøstning se

Fremtiden i Møde. Danmark leve! (Hurra.)

„Du danske Mand“.

Provst Meinertsen: Vi kan gaa glade hjem, for vi har haft en god Dag, og vi vil takke de to Talere for de opbyggende Foredrag.

„Dejlig er Jorden“.

15.6.1933

Folkemødet i Mogenstrup Skov**Grundlovsdagen (2. Pinsedag)** begynder Kl. 5.Talerne: Højskoleforstander Holger Begtrup, Frederiksborg, og Pastor Petersen fra Flensborg.
Adgang 50 Øre.**Folkemødet i Vordingborg****den 15. Juni (Valdemarsdagen)** begynder Kl. 5.

Talerne: Provst Hjortkjær fra Haderslev og Forstander Fr. Nørgaard, Antvorskov.

Paa Indbydernes Vegne:
Emil Dam. Meinertsen.

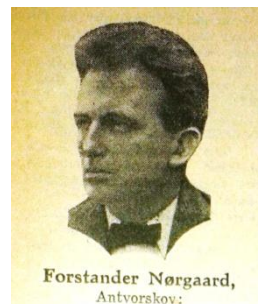
Næstved Tidende den 1.6.1933

494 betalende voksne deltagere a' 0,50 kr.

Næstved Tidende den 16.6.1933:

Taler 1: Stiftsprovst **Christian C. Hjortkjær**,
Haderslev
<http://ww>Taler 2: Forstander **Frederik Nørgaard**,
Antvorskov højskole
http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Frederik_N%C3%B8rgaard

C.C. Hjortkjær

Forstander Nørgaard,
Antvorskov.**Møderne paa Valdemarsdagen.****Sommermødet ved Vordingborg Slotsruin.**

Et Møde i Sommer og Sol. — 500 Mennesker paahører to udmærkede Foredrag.

Kendetegnende for Valdemarsdagen i Gaar var det, at man for første Gang ikke havde fundet det Umagen værd at rejse Flagalléen. Hvorfor man ikke havde rejst Flagalléen, ved vi ikke; men der maa jo ligge et eller andet bag ved dette. Politik kan man jo ikke godt tænke sig, at der skulde være gaet i Valdemarsdagen.

Naa, Flagene kom alligevel til at præge Byen. Borgere havde, selv om Byen ikke vilde gaa i Spidsen, villigt ydet Dagen sin Tribut ved at hejse Flaget, og Danmarkssamfundets lille Flag prydede de fleste Mennesker, der færdedes i det herlige Sommervejr.

Oppe paa Ruinen havde man ikke sparet paa Flagene, og Festpladsen i „Saras Have“ var smukt flankeret af rød-hvide Dannebrogsgflag. Det blev Flagdag trods alt. Valdemarsmødet havde samlet ca. 500 Mennesker.

Referat.

Provst Meinertsen, Mern, bød velkommen, hvorefter man sang „I Danmark er jeg født“.

Provst Meinertsen: Paa denne vor Flagdag bør vi alle være taknemmelige over, hvor meget vi har at takke for, at vi maa bo i dette dejlige Land. Det er ligesom vi først tænker over, hvor dejlig Sundheden er, naar Sygdommen holder sit Indtog. Saaledes er det ogsaa, at de danske søndenaar mere end vi skønner paa det herlige danske Folkeliv. Det er rigtigt, som der staar i Sangen: Vort Modersmaal er dejligt, men der er noget andet, vi har Grund til at glæde os over i det lille Danmark. Saaledes er vi forskaanet for de store Naturkatastrofer, der hænger andre Egne af Jordkloden. Vi bør paa lykkelige Breddegrader, og vi maa være glade over, at det altid, ogsaa i Krisetider, kan siges om vort Land, at vi alle har faaet det daglige Brød.

Men ogsaa store aandelige Værdier er skænket os i saavel Digtning som i vor Kirke, der er fri for de meget stærke Brydninger. Alt det meget, vi har Grund til at være taknemmelige for, skal vi tænke over paa saadan en Folkefestdag. Gamle Danmark leve! (Hurra!).

En af de skønneste Pletter paa Jorden er den protestantiske Kirkegaard i Rom. Da jeg engang stod her mindedes jeg Digteren Carsten Hauchs Ord paa Dødslejet til Digteren Goldschmidt: Gaa med Gud og hils Danmark. Ogsaa paa Gravstene der saa man Indskrifter, der udtrykte Længslen efter Hjemlandet. Tal. gav andre Eksempler paa, hvorledes der i Menneskenes Sind kunde være en Taknemlighed for det Sprog og de aandelige Gaver, vort Land giver os.

Men er dette kun noget, som gælder for gamle Slægter, der forlængst er borte? Kan vi ikke nu tale om, at vi er Verdensborgere i et Verdenssamfund? Nej, det gælder ikke. Den, der i Søndags var paa Dybbøl, véd, at for dem dernede i alt Fald var det den største Glæde og Lykke at være Danske. Man maa først og fremmest være en god Borger i sit eget Land, før man kan være det i Verdenssamfundet. Al den

aandelige Rigdom, vi ejer, har vi faaet i vort Land, og derfor holder vi af det Land, vi lever i, og det Sprog, vi taler.

Denne Kærlighed til Land, Folk og Sprog er dog ikke ensbetydende med, at man er Fjender med andre Lande. Jo mere man elsker sit eget, desmere vil man unde andre Landes Folk de samme Gøder. Er det ikke saaledes, at vi holder mere af vort Land i Modgangstider, i Krisetider? Ikke mange Landes Historie fortæller i den Grad som vor om Modgangs- og Medgangstider.

Staten skal gøre sit til at lette de tunge Tider — den gjorde noget, da den endelig tog sig sammen i Efteraaret —, men ogsaa vi andre maa gøre vort for at hjælpe. Hvad har tidligere ført os gennem Krisen? Sparsommelighed og Flid drog i 80'erne et stort Læs, men man var ogsaa klar over, at jo mere man dygtiggjorde sig, og jo mere man stod sammen, des bedre kom man gennem Krisen. Det var disse Dyder, der dengang førte Vejen gennem Krisen, og det har vi nu godt af at se paa. Lad os bare sige: Hatten af for det Slægtled, der saaledes arbejdede og sled sig gennem Krisen.

Ogsaa i vore Dage er der Folk, som kan spare, og Folk, som kan slide. Det gælder da ogsaa i vore Dage, at Flid og Sparsommelighed drager et stort Læs. Men man skal i vore Tider med 90,000 arbejdsløse og med en Mængde, der slider fra tidligt til sent uden at faa noget ud af det, være varsom med at tale om Flid. Det er trist, og det er svært, naar man ikke kan faa den Gerning, man har viet sig til. Men det kan siges her, som en Landstingsmand sagde ved Behandlingen af den ny Ægteskabslov: Faar du ikke den, du holder af, maa du holde af den, du faar. Gør man sit Arbejde, ligegyldigt hvor det er, til Punkt og Prikke, saa faar man det kært, og saa er det et Kald.

Skal vi ikke paa denne Dag, hvor alt er saa smukt og solfarvet, ønske for hinanden og vort Land, at der, inden vi næste Gang samles her, maa oprinde lysere Tider, og føje til: „Taber vi Modet, er alting tabt!“ Og sige til de unge: „Over Skyerne er Himlen altid blaa, og efter Nat kommer Dag. Pløj blot din Fure og tab ikke Modet, og selv om det er blevet lidt over Fyraften, inden du spænder fra, saa gør det ikke noget!“

Derefter gav Provst Meinertsen Ordet til

Stiftsprovst Hjortkjær, Haderslev,

der talte om sønderjydske Forhold.

Folk, der „lever med“ i Udviklingen nu til Dags, vil lægge Mærke til, at der er noget, som rører sig. Der er noget ved vor Tid, som ikke har været saadan tidligere. Vi lever nemlig i en Nytid. Vi har sikkert passeret en Dannelsesetid — en Tid, som har sat Skel imellem de forsvundne Tider og vor Tid. Og det er, som om de nye Tidens Forhold allerede har rodfæstet sig i Sindene.

Naar jeg skal tale om denne Dannelsesetid i min Landsdel, Sønderjylland, kan jeg begynde med et Ord, som alle kender: Snoren, som er tvundet af tre Traade. De betyder her: Slægten, det, som er nedarvet i os, og de Omgivelser, vi befinder os i. Slægten — det hjemlige. Vi ejer alle i os en Natur, som er nedarvet i os fra Forfædrene, fra Slægten. En Natur, som nøjagtig afspejler Slæg-

tens og Omgivelsernes Særegen- heder. Disse bærer vi Præg af. Søskendeflokkene kan med Støtte af hinanden højne sig selv, og hver enkelt kan blive gode Børn — men det modsatte kan rigtignok ogsaa være Tilfældet; vi kender udmærket Broderkrigene. Nabolaget har sin Betydning. En fjerntboende Nabo som Ven er bedre end en nærboende Nabo som Uven. Minderne fra det hjemlige, fra Barndomshjemmet, der altid lever med i ens Liv, spiller en særlig Rolle.

Tonerne fra Sønderjylland kunde ogsaa lyde hjemligt for os andre. Der er et og andet, som er fælles. Taleren fortalte nu forskellige Træk fra Forholdene i Sønderjylland i Dannelsesetiden, hvorved man forstaar Tiden umiddelbart før og efter Grænseflytningen. Paa Grund af den personlige Karakter, der var over dem, ønskedes de ikke refererede.

Der er imidlertid Forhold, der er større end Hjemmet, nemlig: Fædrelandet. Mange, mange Sønderjyder mærkede før Krig, naar de enkelte Gange fik Lov paa de store Festdage at drage til Danmark, hvor de egentlig hørte hjemme, hvor deres rette Hjem var. Men Genforeningens Time kom, hvor Danmarks Konge kunde ride over Grænsen og tage sit gamle Land i Besiddelse. Lyksalig det Folk, som har oplevet en saadan Stund.

Efter en Krig kommer en Efterkrigstid; jo haardere Krig er, desto haardere er Efterkrigstiden. Det er trangt at leve i den; men den har ogsaa en Ende, ligesaavel som Krig; thi den, som har hjulpet hidintil, kan hjælpe nok herefter. Denne Tid er ikke forbi, og der er Udsigt til lange, trange Tider endnu, men vi Sønderjyder er glade for, at I ikke glemmer os, og vor Ungdom staar ikke vaklende overfor Valget mellem Tyskland og Danmark. Det viser de mange kæmpemæssige Ungdomsmøder rundt om i Sønderjylland, og ikke mindst i Søndags, hvor den store Skare af Sønderjydsk Ungdom paa Dybbøl Skanser gav Danmark sit fuldtønde Ja.

Men der er et Forhold, som er større og inderligere end Forholdet til Hjemmet og Fædrelandet. Det er Forholdet til Gud; Guds Menighed her paa Jorden. Det er det evige og uforanderlige, som Fjendehaand ikke kan rokke.

Man sang nu „I al sin Glans nu straal Solen“, og Provst Meinertsen, Mern, sluttede med at takke de to Talere for de udmærkede Ord — specielt til Stiftsprovst Hjortkjær for de smukke Ord om Sønderjylland. Efter Sangen „Jeg elsker de grønne Lunde“ skiltes den talrige Forsamling.

15.6.1934

Folkemødet i Mogenstrup
 Grundlovsdagen (Tirsdag den 5 Juni) begynder Kl. 3.
 Talere: Højskoleforstander U. Grosen fra Vallekilde og Pastor Jersin fra Væggerløse.
 Adgang: 50 Øre.

Folkemødet i Vordingborg
 Fredag den 15. Juni (Valdemarsdagen) begynder Kl. 3.
 Talere: Forfatteren J. Bukdahl fra Askov og Professor Vilh Andersen. Foredrag og Oplæsning.
 Adgang: 75 Øre.

Paa Indbydernes Vegne:
Emil Dam. Meinertsen.

Næstved Tidende den 29.5.1934

Næstved Tidende den 16.6.1934:

Valdemarsmødet paa Vordingborg Slotsruin.

800 Mennesker overværer de to Foredrag og en fornøjelig Oplæsning.

Valdemarsmødet i Gaar paa Vordingborg Slotsruin i den saakaldte „Saras Have“ havde samlet ca. 800 Mennesker, der interesseret fulgte de to Foredrag af Prof. Vilh. Andersen og Forfatteren Jørgen Bukdahl og senere efter en Spisepause den fornøjelige og mesterlige Oplæsning af Professor Vilh. Andersen.

I Modsætning til i Fjor havde den kommunale Styrelse fundet det betimeligt paa Flagdagen at rejse den smukke Flagalle, saa det tør antydes, at Flagdagen virkelig var en Flagdag.

Efter at Provst Meinertsen, Mern, havde budt velkommen, sang man „I Danmark er jeg født“.

Provst Meinertsen, Mern, holdt derefter en lille Indledningstale udfra Grundtvigs „Slaverne raader paa Østersø“, hvor Linierne „Mindet lader som ingenting, er dog et lønligt Kildespring“, forekommer. Grundtvig tænkte her som Ingemann i megen af den Digtning paa Minderne fra Valdemarstiden. Det er i Dag de folkelige Minder, der samler os, og lad os haabe, at Mødet i Dag kan give os Styrke og oplive vort indre Liv.

Prof. Vilh. Andersen holdt herefter et meget interessant Foredrag om Modersmaalet og knyttede ind i Foredraget et saadant Væld af Citater fra danske Digttere, at man ikke var i Tvivl om, at man foran sig havde en af Danmarks dygtigste Litteraturhistorikere. Professoren udtalte: Da jeg for mange Aar siden færdedes her i Byen (Professoren er gift med en Datter af afd. Borgmester Friedrichsen, Vordingborg,) kendte vi ikke til Møder som disse — det kunde højt regnet blive til en Fugleskydning i Kirkeskoven. Det var ogsaa svært dengang at samle Folk om noget, for det var lige i Provisorietiden. Nu er det anderledes, og i Dag fejrer vi netop saadan en Folkets Dag og Flagets Dag. Det er 715 Aar siden, at Dannebrog faldt fra Himlen ned, og det er 14 Aar siden, at Dannebrog „faldt fra Himlen ned“ ved den store Fest paa Dybbøl Banker.

Jeg tænker saa tit paa en Mindestensafsløring, jeg Aar for Verdenskrigen overværede i Skibelund ved den gamle Grænse. Her blev afsløret Mindesmærket „Modersmaalet“, det pragtfulde Minde over Digteren Edv. Lembcke og Historikeren A. D. Jørgensen, som døde samme Dag, men var født med mange Aars Mellemrum og som repræsenterede hver sin Aandsretning henholdsvis den fra 48 og den fra 64. Kunstneren hentede Ideen til sit smukke Mindesmærke fra Edv. Lembckes „Vort Modersmaal er

dejligt“, der er skrevet over Melodien paa en gammel sønderjydsk Folkevise. Det er en herlig Sang, men man kan ved et Møde i fri Luft godt nøjes med de to første og det sidste Vers. Første Vers er Naturens og andet Vers Kulturens, den Kultur, der giver vort Sprog dets Adelspræg. Sproget fornyer sig med hvert Slægtled, som Anemonerne fornyer sig i Skovbunden, og nu skal Sproget jo forpattes, men vi gør vel i at bevare Sprogets Adelspræg, thi vel hedder det „osse“, men det hedder osse „ogsaa“. Sidste Vers er en Bekendelse, nemlig den, at Modersmaalet lever, mens de enkelte Slægter maa dø.

I „Danmarks dejligst Vang og Vænge“ kan vi ogsaa nøjes med de tre Vers, og noget lignende er det med „Der er et yndigt Land“, hvor det nærmest var en Skandale i Radioen at transmittere 14 Vers til Amerika. Oehlschläger kan til Tider være meget stor, til Tider dum, som f. Eks. hvor han siger, at vor Tro er ren og lutret.

Taler 1: Forfatter **Jørgen Bukdahl**, Askov

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kunst_og_kultur/Litteratur/Forfatter/J%3B8rger_Bukdahl

Taler 2: Professor **Vilhelm Andersen**, København

http://www.denstoredanske.dk/Kunst_og_kultur/Litteratur/Dansk_litteratur/Kritikere/Vilhelm_Rasmus_Andreas_Andersen

695 betalende voksne deltagere a' 0,75 kr.

Jørgen Bukdahl

Prof. Vilh. Andersen

Netop ved at forkorte vore gamle Fædrelandssange kan vi gøre Visen til et Løsen, og jeg vil paa denne Fædrelandsdag stille Forslag om at synge Fædrelandssange paa to Maader. Naar vi sidder lunt inden Døre, kan vi godt tage alle Versene med, men naar vi er samlet under aaben Himmel, kan vi nøjes med de krafftfuldste Vers. Det gør heller intet, om vi forstærker det nordiske Element i Sproget.

Jeg vil slutte dette mit Foredrag med følgende Linier om Modersmaalet:

Modersma., søde Lyd af Hjemme,
Modersmaalet er min Moders Stemme,
Modersmaal fulde Manddomslyst,
Modersmaal er den elsktes Røst.
Det har Lyd af længst henfarne

Sjæle,
Modersmaal er Fædrelandets Mæle,
det er Folkestammens Støbeskaal,
Modersmaalet, det er Nordens Maal.

Efter at Forsamlingen havde sunget den gamle Folkesang: „Jeg gik mig ud en Sommerdag, at høre —“ blev Ordet givet til Forfatteren

Jørgen Bukdahl

Naar vi med hinanden sang denne Sang sammen, er det for at mindes, her paa denne smukke Sommerdag, hvad Grundtvig betød for vor Valdemarsdag. Man kan spørge, hvorledes det er muligt ud af disse Linier at hente aandelig Kraft, der kan styrke os i Hverdagens Tarv. Jeg kan da betro Dem, at Mindet springer af Muld og Staal og giver Haab til Hverdagens Fremtid.

Vi staar her i Valdemarernes By, vor Tale skal give et Ekko fra denne Fortid, saa den kan

overføre en aandelig Kraft til dansk Id, at Slægten kan staa op af Døde.

Vi trænger derfor til en Aandsopvækkelse. Allerede Historikeren Anders Sørensen Vedel paa-peger dette, og skriver sin 22 Bind stærke Historie. Det brød imidlertid sammen for ham, fordi han gik en anden Vej end Saxo, og der gik mange, mange Aar inden en Mand atter vilde faa et Ekko til at give Genlyd over Danmark, paa Valdemarsdagen — og det var Grundtvig, der som en Grundbetingelse fastslog, at skal der blive Kraft i Paasker, maa der en Langfredag til. Og dette gælder folkeligt saavel som kristeligt.

I hele Grundtvigs Levned og Virke spores en Grundlov, som kan føre os ud gennem Krisen. Derfor kunde Grundtvig efter 1864 skrive sit Trøstebrev til det danske Folk i Fortvivlelsen. Vi maa glemme 64-Tiden og

helt leve i Genforeningstiden, men ikke for meget med Flagdage og national Selvsikkerhed; Grundtvig var nemlig ikke national Forkynder. Han har blot vist os, at det, vi har faaet, fulgte efter Fornedrelsen — Langfredagen gav Paasken Kraft.

Gaasetaarnet minder os om en Strid i Østersøen. Men ogsaa den Dag i Dag hvæser de hanseatiske Byer — dog paa en anden Maade Nu har vi der det tredje Rige. Grundtvig kan ruste os heroverfor. Ikke militært, men saaledes, at vi kan trodse de Ideer, som der bliver herskende, og som vi i vort frihedselskende Land ikke ynder. Vi vil holde os i Live ved vore Sange og Taler, men de skal være korte og have Forbindelse med Hverdagslivet, ellers bliver det Forgiftning, og heraf rinder Chauvinisme af den sublimeste Karakter.

Valdemarsdagens Løsen skal da være, at man medtager dette Frihedens Sindelag. Europa nedtrampes rundt om os af anderledes tænken-de, men vi er i Besiddelse af en indre Kraft, som ved disse Ruiner og Ekkoet fra Fortider lader os beholde Troen paa Valdemarsdagen

Og da hedder det ikke jeg, men vi! Maa jeg til Slut nævne Inge-mann, der har lukket sin Æventyrhave op for os. Passer Billederne derfra ikke, saa er dog Aanden sand. Han har rejst Ruinernes Minder fos os:

Stig op af Graven, du Slægt der døde,
forkynd dit Fald og afmal din Brøde,
advar os mod Udslettelsens Dom,
og vis os, hvorfra din Frelse kom!

Man sang „I alle de Riger og Lande“, hvorefter der var en Times Pavse. Ved 7-Tiden var der

Oplæsning.

Professor Vilh. Andersen læste med vanlig Fortræffelighed flere Digte af Chr. Winther og Goldsmidt. En Scene af Holbergs Komedie „Erasmus Montanus“ modtog Broderparten af det overvældende Bifald.

Provst Meinertsen sluttede Mødet med en Tak til Dagens Foredrags-holder og til Deltagerne, der var kommet i saa stort Tal, at Valdemarsdagen i Aar var en af de gode Dage.

15.6.1935

Folkemøderne i Sydsjælland

afholdes som sædvanlig **Grundlovsdagen den 5. Juni** i Mogenstrup Skov Kl. 3, hvor Slotspræst **Geismar**, København og Dommerforpagter **Erik Appel**, Sønderjylland, taler, **Entre 50 Øre**, og **1 Vordingborg paa Slots Ruinen den 15. Juni Kl. 3**, hvor Biskop **Rosendal** taler. Endvidere **Foredrag** og **Oplæsning** af Dir. **Hejle**, København. — **Entre 75 Øre.**

P. I. V.
Jens Marinus Jensen. — Meinertsen.

Næstved Tidende den 31.5.1935

Næstved Tidende den 17.6.1935:

Valdemarsmødet i Vordingborg.

5-600 Mødedeltagere paahører Foredrag af Biskop Rosendal og Direktør P. Hejle.

Taler 1: Biskop **Axel Rosendal**, Roskilde

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Kirke_og_tro/Biskop/Axel_Rosendal

Taler 2: Direktør **Thomas P. Hejle**, København

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/P%C3%A6dagog/Thomas_P._Hejle

514 betalende deltagere a' 0,75 kr. pr. voksen

Valdemarsdagen oprandt i Vordingborg med en kraftig Tordenbyge, men Solen fik hurtigt Overhaand, saa Dagen forvandlede til en overordentlig smuk Festdag, hvor Byen og Naturen viste sig fra sin bedste Side. Algades lange Flagallé var rejst, og ogsaa mange private Folk deltog i Flagningen. Om Eftermiddagen afholdtes paa Ruinerne i „Saras Have“ det aarligt tilbagevendende Folkemøde, hvortil store Dele af Sydsjællands Befolkning møder for at lytte til de djærve Ord, der lyder fra Talerstolen. Mødet havde i Aar en haard Konkurrent i Næstvedudstillingen, men denne til Trods var der dog samlet henved 600 opmærksomme Tilhørere, da Mødet tog sin Begyndelse. Man indledede med Sangen „Udrundne er de gamle Dage“, hvorefter

Provst Meinertsen

bød velkommen til den store Forsamling og Dagens to Talere, Biskop Axel Rosendal, Roskilde, og Direktør Thomas P. Hejle, København.

Der er kun faa Steder her i Landet, udtalte Provsten, hvor Minderne taler saa stærkt til os som her i Vordingborg. Minderne fra Valdemarstiden, Danmarks straalende Fortid, kommer os i Møde. Tiden har meget at sige os. Den var ogsaa aandeligt set en Størhedstid. Valdemar og Absalon var ikke blot store Regenter, men de var først og fremmest aandelige Forkæmpere.

Denne kristelige og folkelige Aand bevarer og levendegør vi i Mindet, naar vi forsamles til Møde her paa Valdemarsdagen, thi de Fremskridtsmænds Aand er vi vel rejste med, og jeg vil haabe, at de mange Tilhørere i Dag maa faa Del i disse Følelser gennem Talerne, som er kommet her til Stedet, især Biskop Rosendal, der jo nu har overtaget Absalons gamle Bispestol.

Efter Grundtvigs smukke Sang „Syng med os, baade Mark og Skov“, blev Ordet givet til

Biskop Axel Rosendal

der takkede Provst Meinertsen for Velkomsten og udtalte sin Glæde ved det paabegyndte Arbejde.

Man taler i vor Tid saa meget om Selvforsyning. Det er en Nødvendighed, men ikke tilstrækkeligt, ja, det vil maaske i Længden føles som en Byrde. Den Tid, da man selv tilvirkede sine Fornødenheder, er fjern. Og at blive herved betegner et kulturelt Tilbageskridt. Aandeligt set er Selvforsyning en Umulighed. Man maa leve Livet under Selvansvar, men forsynes udefra. Forsøger man at leve under aandelig Selvforsyning, støder man som Regel paa en stor Skuffelse. Vi føres nemlig ud i Løgn og Selvbedrag.

Undertiden kan Kaarene tvinge os ud i Selvforsyningen, og da er Fristelsen der. Vor Tid, Efterkrigstiden er udartet til Menneskets Selvsikkerhed, men han opdager vel snart, at han ikke selv formaaer at løse alle Knuder. Lægen og Præsten gør i det væsentlige samme Erfaringer. Mennesket maa vende alle Tanker bort fra sig selv. Sker det, er Helbredelsen i Gang.

Som sagt har det skortet paa saadanne Tanker, men nu dæmper det sikkert. Der er Røre for mellemfolkelig Frihed og for at skabe et aandeligt Fællesskab. Der er en Trang hos os til at søge bort fra Ensomheden og vende os til Næsten i Samdeling, og her maa vi hjælpes ad og søge alt, der kan blive fælles. Man skal ikke søge at vise andre sine egne Pjalter og Elendigheder (Oxford), men søge hinan-

den i det gode, man kan være fælles om.

Vi lejrer os ikke blot paa et historisk Sted, men ogsaa ved Fædrenes Brønde, som vi vil øse af. Vi vil befæstes i Samværet, og Flaget er det bindende — ikke „Plakat-Fanen“, der kun er for de enkelte, men vort gode, gamle Flag, som vi er fælles om. Lad os glædes over vort Flags Uafhængighed og naa til Taknemlighed over vort smukke Land. Den danske Muld har særlig Betydning for os; her traadte vi vore Barnesko, og her fik vi vort Virke. Jeg jubler mit Danmarks Navn; thi her er godt at være. Hver Plet vil jeg ikke bære, men være med at vaske af.

Og Sproget, Midlet mod Ensomheden, har vi modtaget af Gud. Der er intet over og intet ved Siden af Ordet. Man kan lære fremmede Sprog maaske til Fuldkommenhed, men der vil altid være noget, som kun kan meddeles andre gennem Modersmaalet.

Lad os øse af vore Fædres Brønde, at der kan stiles fremad mod Fremtidens Fællesskab mellem Folkene, et levende Fællesskab, hvori de enkelte er rodfæstede i den fælles Muld.

Flagets Kors peger henimod et andet Fællesskab, Kirken, det aandelige Fællesskab, hvori vi alle rummes. Der er megen Splid ogsaa indenfor Kirken, men paa tværs af alle Skillelinier spores et Fællesskab, der kalder og forsamlar gamle og unge. Den har nemlig Budskab til os alle. Vi er sat under Ufuldkommenhedens og Dødens Kaar, men trods dette har vi faaet Udsyn til et evigt Liv, hvis Evangelium ikke indeholder Forskelligheder, men samler os om Enheden, ham, der sejrede.

Tak for det Fællesskab, vort Flag, materielt som aandeligt, er Symbolet paa, og som vi i Dag, Valdemarsdagen, saa stærkt mindes om. (Kraftigt Bifald).

Da man havde sunget „Sangen har Lysning“, talte

Thomas P. Hejle.

Jeg har mit Arbejdsfelt indenfor en Forbindelse mellem Skole og Teater, en Forbindelse, som særlig arbejder for Ungdommens Sag.

Oftentimes melder sig Spørgsmaalet: Har vi Brug for Kunst? Svaret herpaa bliver et absolut Ja, uden dog at kunne give rigtig Begrundelse herfor. I Stedet vil jeg i jævne Ord give en Orientering i Spørgsmaalet.

Kunsten og Opdragelsen maa sættes i Forbindelse med hinanden. At lære er at opleve. Kun gennem Oplevelser tilegnes en værdifuld Lærdom. Det følelsesbetonede i Tilværelsen maa opdrages gennem Oplevelser, for det er ikke medfødt. Saaledes er det ikke af Ondskab Børn mishandler Dyr, men kun af Mangel paa Forstaaelse. Det gælder derfor om at bibringe Børnene rige Oplevelser, der for dem vil afsløre en Mængde Gaader, og derefter er der Muligheder for en Forstaaelse, der bidrager til Opdragelsen. Det er Skolens Arbejde at lade Børnene opleve, saa de derigennem kan opdrages. Den nyere Skole har for en stor Del fat i den rigtige Ende.

Paa samme Maade er det indenfor Kunstens Verden. Man maa se og opleve et Kunstværk, først da faar man Andel i Kunstens Sjæl. Vi maa benytte os af Børnenes usigelige mangfoldige Oplevelsesmuligheder. Det er Barndomstiden, der maa bygges paa. Her kommer Kunsten os til Hjælp. Det er Kunstnerens særlige Opgave at meddele os andre deres Oplevelser. Teatret kan være vor Lærer. Skuespilleren er et levende Menneske, som vi selv. Derfor kan vi føle med ham og blive delagtige i de Ting, han giver Udtryk for. Er det virkelig Kunst, oplever man det og tager Lære deraf. Ingen Oplevelse gøres forgæves. Det er vor Pligt at føre Ungdommen til Kunstens Tempel. Her rinder Livets Kilder stærkest, og Oplevelserne bliver Lærdom for dem. Hvor man slaar Dørene paa vid Zab for Ungdommen, skal den gode Del

nok melde sig. Teatrene og Filmen maa derfor yde en kunstnerisk Indsats, for kun det bedste er godt nok for Ungdommen.

Vort Teater herhjemme har en særlig Betydning. Det skal bruges som en Skanse mod, at Ungdommen faar en Mindreværdsfølelse over for, hvad der er dansk. Grækernes Ord: „En sund Sjæl i et sundt Legeme“ hører Nutiden og Fremtiden til — Forbindelsen mellem Kunst og Opdragelse. (Bifald).

Afslutningen.

Da sidste Taler havde afsluttet sit Foredrag blev der en Times Pause og en stor Del af Deltagerne

spredtes ud over Ruinerne, hvor man nød den medbragte Mad.

Ved 7-Tiden samledes atter en stor Tilhørerskare om Talerstolen, og Direktør Th. P. Hejle gav den vellykkede Dag en munter Afslutning ved paa uforfalsket Vendelbomaal at læse „Lærer Urup“ og „Stavnbaandets Løsning“ af Jacob Knudsen og „Bette Johannes hans Bibelhistorie“ af Jeppe Aakjær.

Oplæsningen afbrødes af talrige Latterudbrud og sluttede under spontant Bifald.

Sluttelig takkede Provst Meinertsen for Dagen og Tilslutningen, og inden enhver gik til sit sang man: „Vort Modersmaal er dejligt“.

15.6.1936

Folkemøderne i Sydsjælland.

Grundlovsdagen den 5. Juni paa Brøderup Højskole.

Kl. 3 taler Forstander Uffe Grosen, Vallekilde, og Pastor Trier, Marmorkirken. Derefter Spisepause. Medbragte Madkurve. Kaffe, Øl og Sodavand faas paa Stedet. Kl. 6½ taler Forstander J. M. Jensen om H. P. Hanssen.

Valdemarsdagen den 15. Juni paa Slotsruinen i Vordingborg.

Kl. 3 taler Højskolelærer Rud, Askov, og Pastor Johs. Rørdam, Torkildstrup. Efter en Spisepause Oplæsning.

Alle er velkomne. Adgang til Møderne 75 Øre.

H. P. Meinertsen, Haslev. Arnholtz, Næstved. J. M. Jensen, Brøderup Højskole.
 J. Bendtsen, Sønderup. Halse, København. O. Madsen, V. Egesborg.
 Poulsen, Petersdal. Rs. Jensen, Ugledige. Pastor Jørgensen, Langebæk.
 P. Jørgensen, Trællose. Anders Larsen, Lundby. Ivar Larsen, Næstved.
 J. Madsen, Baarse. H. P. Nielsen, Karrebækstorp. Karl Nielsen, Rislev.
 O. Fr. Olsen, Blangslev. Rs. Petersen, Busebjerg. Rs. Petersen, Sipperup.
 H. P. Bendtsen, Kalby. Chr. Olsen, Rødstofte. Kr. Bruun, Præste.
 Niels Rasmussen, Boget. Sigfred Petersen, Spjellerup. Harald Larsen, Ørslev.
 P. Petersen, Snertinge. Forst. Kristensen, Lundby. Gartner Petersen, Herlufsholm.
 Lærer Larsen, Fensmark. P. Mehlsen, Kyse. Anders Rasmussen, Eskildstrup.
 Jul. Andersen, Masnedssund. Pastor Ehrenreich, Vordingborg.
 Ejnar Nielsen, Tvingbro.

Præstø Avis den 29.5.1936

Det aarlige Valdemarsmøde i den saakaldte „Saras Have“ paa Vordingborg Slotsruin i Gaar havde samlet ca. 350 Mennesker, da Provst Meinertsen, Haslev, bød velkommen og i et kort Foredrag mindedes „Mændene fra Fjenneslev“, Valdemar den Store, Absalon og Esbern Snare, der havde præsteret det Kunststykke at vende Strømmen, saaledes at Danmark fra et splittet, fattigt Land blev til et samlet Land i Fremgangens Tegn. De tre Mænd satte med deres Borge i henholdsvis Vordingborg, København og Kalundborg Landet i en saadan Forsvarstilstand, at Venderne lærte at holde sig fra Danmarks Kyster. De rejste Landet materielt og økonomisk, og de byggede Kirkehuse, som havde den største Betydning for vort Folks aandelige Udvikling. Disse 3 Mænd vil vi mindes med Tak.

Valdemarsdagens Oprindelse.

Pastor Johs. Rørdam, Torkildstrup, talte i Tilknytning til Indledningen om Valdemarsdagens Oprindelse.

Forholdene nu kan minde om dengang deri, at Undergangsangsten er til Stede.

I 1129 red en Rytter over Bakkerne i Midtsjælland mod Fjenneslev. Det var Asger Ry, der spejdede efter Kirketaarnet og saa, at der var hele to. I 1157 red en Rytter ind paa Gaardspladsen i Fjenneslev. Det var Absalon, der var undsluppet Blodgildet i Roskilde. Senere fulgte Valdemar, der var blevet saaret, efter. Tredie Gang, der lød Hestetrampen, var, da Bisp Absalon i Spidsen for sine Mænd red til Boserup og slog de plyndrende Vender. Med denne Hestetrampen blev Danmarks Dag til. D. 15 Juni blev Arkona erobret og Svantevit brændt. Danskerne var blevet til sejrsvante og frygtede Vikinger. Et halvt Aarhundrede efter hentedes Korsbanneret hjem fra den anden Side Østersøen. I denne Tid blev Danmark tømret saadan sammen, at det ikke alene var i Stand til at øve Stordaad, men ogsaa til at udstaa Nedgangstider.

Tirsdag Aften den 16. Juni.

Valdemarsdagens Møde paa Vordingborg Slotsruin.

Ca. 350 Mennesker til Møde i Saras Have.

Taler 1: Højskolelærer Rud, Askov

Taler 2: Pastor Johs. Rørdam, Torkildstrup

330 betalende deltagere a' 0,75 kr. pr. voksen

Det var Absalon, der gjorde Valdemarstiden til det, den er. Det er derfor rimeligt, at vi vender os til ham, der kan vise os, hvorfra Frelsen kom og bestandig kommer.

Vi har set, hvad en Fører kan udrette til et Folks Rejsning, men Føreren for det danske Folk skal ikke være snydt ud af Næsen paa Hitler, Mussolini eller en østasiatisk Hersker, men være i Kontakt med nordisk Sindelag uden de mange ydre Former og et Banner med en Øletiket eller lignende.

Vi maa vente, til Føreren bliver os givet. Fædrelandssindet maa som dengang være det fremherskende, og Partiinteressen maa vige.

Naar Undergangsangsten nu er til Stede, gælder den hele det europæiske Kultursamfund, som en ny Krig kan lægge øde og

aaabne Landene for den gule Fare.

Aldrig kan et Folk forgaa, som ikke vil det selv, og i et Land, hvor Kristendommen har været forkyndt i 1100 Aar, ligger Svaret lige for. De Værdier, der er vokset op i Ly af Forkyndelsen, maa vi ikke kaste Vrag paa. Vi maa være i Kontakt med Valdemarstiden, der var Kirkebygningens Tid, og vi maa fylde Kirkerne med det strømmende Liv. Det var ikke tilfældigt, at det blev den Kirkens Mand Absalon, der blev Sjælen i Danmarks Genopbygning, og heller ikke er det tilfældigt, at Valdemarsdagens Budskab til os er det lille Korsbanner.

Derefter blev Ordet givet til

Højskolelærer Rud, Askov:

Man har i de sidste Aar følt, at Verdenskrigen var Afslutningen paa en Kulturperiode, og at vi nu var gaaet ind i en hel ny Tid. Det er naturligvis for tidligt at sige noget bestemt om det endnu, men en enkelt Ting synes dog at vise, at der er en afgørende Forskel paa Tiden før og efter Krigen. Tiden før Krigen var mere international. De store Bevægelser som Liberalismen i England, Socialismen, Kvindebevægelsen og Parlamentarismen er alle Bevægelser, som er grundlagt af enkelte Mænd og er vokset sig stor og har bredt sig ud over en Række Lande, og de har efterhaanden taget nogenlunde samme Form overalt.

Ogsaa efter Krigen er der opstaaet store Bevægelser som Nazisme og Fascisme, men disse to Bevægelser er afgjort knyttet urørligt til Tyskland og Italien og har ingen Chancer for at brede sig ud over disse Lande. Ogsaa Kommunismen i Rusland, som oprindelig var en international Bevægelse, synes i Øjeblikket kun at passe for Rusland.

Man tænker nu overalt nationalt for Folket, eller Folkets Tanker bliver til nationale Bevægelser.

Det nationale maa være den inderste Kerne i det Stof, som ethvert Menneske, der vil give sig Udtryk, maa arbejde med. Det folkeligt nationale er det Grundstof i Mennesket, som skal udformes i Aand!

Men man er naturligvis naaet til Overdrivelse. Det nationale er blevet Maalet i Stedet for Midlet. Vi ser det i denne Tids tyske dramatiske Digtning, hvor man ustandselig benytter Emner fra Historien.

Naar man hører Ordet Historie, tænker man paa Aarstal, og alle de Ubehageligheder, man har haft i sin Skoletid, og som man endnu plager Børnene med. Men Historie har egentlig to Betydninger svarende til de to Ord: Begivenhed og Oplevelse.

Begivenheder sker uden for det enkelte Menneske, det er noget ydre; men Oplevelse er mere, det er den Maade, hvorpaa Begivenhederne forbinder sig med Sindet.

Samme Modsætning i Historien findes imellem Hukommelse og Erindring. Det første knytter sig til Aarstal og kommer frem ved en bevidst Proces, medens Erindring gør sig gældende paa en helt anden Maade. Den kommer som Regel, naar Mennesket er alene, og den kan skabe en Stemning, uden at man kan gøre sig klart hvorfor.

Noget tilsvarende sker i et Folks Historie. Den videnskabelige historiske Forskning gør sig en bevidst Anstrengelse for at gøre sig klart, hvad

der er sket i et Folks Historie, og for Videnskabsmanden er Historien en Perlekæde af Begivenheder, som han skal gengive saa sikkert som muligt. Men det er ikke hele Historien. Skjult i Folket er der en Række Folkeminder, som har overlevet Generation efter Generation, og som maaske er den egentlige Historie.

Naar vi derfor samles paa en saadan Dag for at drage Minder fra tidligere Tid frem, saa gør vi det i det Haab, at vi maa vedligeholde Evnen til at bevare den levende Historie i Folket.

*

Et kraftigt Bifald hilste Foredraget, og Provst Meinertsen, Haslev, takkede de to Talere, hvorefter Forsamlingen sang „Flyv ud mit Korn i Mulde“.

Efter ca. 1½ Times Pause var der Oplæsning af Højskolelærer Rud.

15.6.1937

Folkemøderne i Sydsjælland.

Grundlovsdagen den 5. Juni paa Brøderup Højskole.
 Kl. 3 taler Forstander Bæk høj, Ollerup, og Pastor F. Schrøder,
 Fjeldstrup.
 Derefter Spisepause. Medbragte Madkurve. Kaffe, Øl og Sodavand faas
 paa Stedet.
 Kl. 6½ taler Forstander J. M. Jensen.
 Valdemarsdagen den 15. Juni paa Slotsruinen i Vordingborg.
 Kl. 3 taler Forst. Nissen, Antvorskov, og Pastor Søb-Petersen,
 Nr. Ørslev, og efter en Spisepause Oplæsning ved fhv. Højskoleforstander
 Siewerts.
 Alle er velkomne til Møderne. Adgang 75 Øre.
 P. F. V.
 Meinertsen. J. M. Jensen.

Næstved Tidende den 28.5.1937

280 betalende voksne deltagere a' 0,75 kr.

Næstved Tidende den 16.6.1937:

Det aarlige Valdemarsmøde paa Vordingborg Slotsruin havde i Aar kun samlet godt et Par Hundrede Tilhørere.

Fhv. Provst Meinertsen, Everdrup, bød velkommen og udtalte, efter at man havde sunget „I Danmark er jeg født“, at man ikke kunde samles paa dette minderige Sted uden at mindes de store Mænd, der havde givet denne Dag Navn. Den rige folkelige Udvikling i Valdemartiden mindede i meget om den Udvikling, vor Tid kunde opvise paa det aandelige Omraade. Valdemartiden afløses af Ragnarok for Danmark, og vi maa passe paa, at der ikke ogsaa efter vor Tid følger et Ragnarok. Derfor maa vi stræbe efter at bevare det bedste i vort Folk.

Forstander Nissen, Antvorskov, talte om Nationalfølelsen. Dagen i Dag var ikke alene Valdemarsdag, men ogsaa Genforeningsdag. Selv om det ikke gav os nordfor Grænsen bedre Kaar, at vi fik Nordslesvig tilbage, og selv om Nordslesvig har mange Vanskeligheder at kæmpe med, idet hele det økonomiske Liv har maattet føres ind i ny Baner, har vi dog Grund til at feste i Dag for de store nationale Værdier, vi har vundet, Værdier, der ikke kan pantsættes eller beskattes. Mange Aars Kamp er baaret frem til Sejr ved Nationalfølelsens sejge Udholdenhed.

Hvilken Værdi har da Nationalfølelsen? Mange selv alvorligt tænkende Mennesker har svært ved at se dens Værdi.

Det Haab, Verdenskrigen fødte om en ny Verden — det omfattende Broderskab mellem alle Nationer — knustes under den senere Udvikling, der økonomisk, politisk som aandeligt har staaet i Nationalfølelsens Tegn. I samme Tegn trives Rustningerne og Forberedelserne til den næste Krig træffes. Mange Ting kan tyde paa, at Nationalfølelsen er farlig.

Taler 1: Forstander **Nis Nissen**, Antvorskov højskole

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Samfund,_jura_og_politik/Myndigheder_og_politisk_styre/Politiker/Nis_Nissen

Taler 2: Pastor **Søb-Petersen**, Nr. ØrslevTaler 3: Fhv. forstander **Siewerts**, Pedersborg

I Remarques Bøger ser man, hvorledes Nationalfølelsen avler en anden Følelse, nemlig Kammeratskabet og Samhørighedsfølelsen ribbet for alle Fraser og al Agitation.

Ogsaa hos os er der nationale Opgaver, der kalder. Genforeningen gjorde ikke Ende paa Nationalkampen ved vor Grænse, og i den Kulturkamp, der nu udkæmpes, maa vi støtte af alle Kræfter. De dernede skal vide, at vi alle staar bag dem.

Mange andre Opgaver paa det nationale Omraade kalder paa os, og vi maa vise den rette Nationalfølelse ikke som en Søndagsmødestemning, men deri, at vi helt gaar op i Arbejdet for andre og glemmer os selv. Vi skal være med at bære vort Folks Byrder. Vi skal styrke vor Nationalfølelse gennem vore mange historiske Minder,

der er en Livsnødvendighed for os.

Men Nationalfølelsen maa ogsaa holdes i Tømme baade af Forstand og Hjerte — vor Ret betyder Respekt for andres Ret. Nationalfølelsen skal binde Folket sammen, ligesom der ogsaa bør være en Samfølelse, der binder Samfundene sammen ud over alle Grænser, da Gud har skabt os alle.

Mødets næste Taler var

Pastor Søb Petersen,

der livligt og interessant fortalte om sine Oplevelser mellem Danske i Sydamerika, hvor han i en Aarrække virkede som dansk Præst.

Den foregaaende Taler havde nævnt, at herhjemme havde saa faa Forstaaelse af de nationale Værdier. Anderledes er det med Udlandsdanskerne, som igennem haarde Tider i det fremmede har naaet at forstaa, hvad det vil sige at være Dansk. De lever i det fremmede i en stadig Længsel efter Fædrelandet, og saadan er det forøvrigt ogsaa med Folk af andre Nationer. Da der engang skulde være Valg i en Provins i Argentina, viste det sig, at af 7000 Indbyggere havde kun 30 Indfødsret. De øvrige var Indvandrere, som engang ventede at komme hjem til Europa. Men naar de saa kommer hjem, er det ikke til det Land, de rejste ud fra. De længes igen tilbage til det fremmede, og er de kommet derud, vil de hjem igen. Saadan er det med første Udvandregeneration. De unge Danske, som fødes i Sydamerika og vokser op med andre Forudsætninger, kan i Reglen ikke finde sig til Rette, hvis de kommer til Danmark. Hvor meget de end har hørt om det, forstaaer de ikke at vurdere det som deres Forældre.

En ung Dansk-Argentiner, som var kommet paa Besøg i København, ønskede at faa Landet at se. Han blev kørt ud ad Landevejen til Korsør. Da han kom til Ringsted, spurgte han, om han ikke snart kom ud paa Landet. Det tættest befolkede Danmark var for ham een stor By. Land var for ham milevide Strækninger, hvor der ingen Mennesker bor. Forholdene derovre er saa helt forskellige fra Danmark. I de tættest befolkede Egne er der saa langt mellem Ejendommene som i Danmark mellem Kirkerne. 20 km til nærmeste Nabo er almindeligt, ofte er der 100—200 km. Pastor Søb-Petersen havde været Præst for 5000 Danske, der boede spredt over saa stort et Omraade som fra Danmark til Nordafrika. I et Omraade som Jylland kunde han een Gang om Aaret samle 50 Danske til Gudstjeneste.

Disse Danske i Sydamerika taler til daglig Spansk, og mange af dem har endog svært ved at forstaa Dansk. Naar Børnene lærer det danske Sprog før det

spanske, er der dog Mulighed for, at de kan bevare det.

Tal. havde saaledes mødt en dansk Familie, Oldemor, Bedstemor, Mor og Barn, der alle kunde tale Dansk, selv om ingen af dem havde været i Danmark, siden den ældste var rejst hjemmefra for 62 Aar siden.

De, som vil udvandre til Sydamerika, maa inden de rejser lære Sproget, ellers bliver de slet og ret taget ved Næsen. Det kan heller ikke nytte at komme tomhændet. Man maa have en Kapital paa mindst 2000 Kr. Der findes udmærket Land til 15 Kr. pr. Td. Land — men saa kan der være 200 km til Stationen. Man skal lægge sig efter Kvæg- og Faareavl, og Arbejdet er saa at holde de vilde Dyr borte, ikke noget med at malke — mere end til Husbehov. Den unge Mand kan, naar han er sprogkyndig, følge Priserne i Avisen og derved faa stor Gevinst, naar han sælger til rette Tid.

En Dansker købte 5000 Faar for 90 Øre Stykket. Et halvt Aar senere fik han 5½ Kr. pr. Stk. Landbruget drives ikke intensivt som herhjemme. Store Arealer ligger hen udyrket. Hvad der hos os er nødvendig til en Husmand, slaar ikke til der. Han maa have 300 Tdr.

Land, og til en dansk Gaard paa 30—40 Tdr. svarer en argentinsk paa 2000 Tdr. Metoderne er ogsaa anderledes end hos os. F. Eks. naar man dyrker Havre: Marken tilsaas og Havren vokser halvt op. Saa jages Kvæget ud og græsser Marken af, Kornet gror op en Gang til, Kvæget æder det af og først tredje Gang faar det Lov at vokse op og blive høstet.

Disse og mange, mange andre interessante Ting fortalte Pastor Søb-Petersen om. Hans Foredrag modtoges med Bifald, og Provst Meinertsen takkede ham sluttelig hjerteligt.

Efter en Spisepause paa en Time fortsattes med Oplæsning ved fhv. Højskoleforstander Sie w e r t s.

15.6.1938

Folkemøderne i Sydsjælland

afholdes som sædvanlig:
 2. Pinsedag, d. 6. Juni, Kl. 3, ved Brøderup Højskole, hvor Forstander Arnfred Askov, og Pastor N. A. Jensen, forhen Møgel-tønder, taler. Kl. 7 Afslutning ved en af Skolens Lærere.
 Valdemarsdagen, d. 15. Juni, Kl. 3, paa Slotsruinen i Vordingborg, hvor Stiftsprovst Riisgaard, Ribe, og Forstander Nørgaard, Antvorskov, taler. Afslutning ved Pastor Ehrenreich. Meinertsen. J. M. Jensen.

Næstved Tidende den 1.6.1938

134 betalende voksne deltagere a' 0,75 kr.

Næstved Tidende den 16.6.1938:

Valdemarsmødet i Vordingborg.

Taler af Stiftsprovst Riisgaard, Forstander Nørgaard og Pastor Ehrenreich.

Det vilde være Synd at paa-staa, at Vejret i Gaar var gunstigt for Valdemarsmødet, der sædvanligvis holdes paa Vordingborg Slotsruin. Ikke alene var det køligt, men ogsaa nogle mørke Skyer sejlede ind over Himlen, saa Regnen kunde ventes hvert Øjeblik.

Under disse Forhold faldt det i god Jord hos Forsamlingen, da Provst Meinertsen meddelte, at der intet var til Hinder for, at Mødet flyttedes til Hotel Keis Sal.

I Hotellets Sal samledes saa efterhaanden 2—300 Mennesker, der meget interesseret fulgte Dagens Talere.

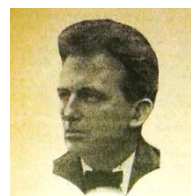
Provst Meinertsen bød velkommen og udtalte, at han, da han læste om Indvielsen af Monumentet over Abbed Gunner ved Ørn Kloster ved Viborg, var kommet til at tænke paa Abbed Gunners Tilknytning til Vor-

dingborg, idet samme Abbed eller rettere paa det Tidspunkt Biskop havde været med til at udarbejde jyske Lov, som blev givet paa Vordingborg Slot i 1241, og som tildels gjaldt i Sønderjylland indtil Genforeningen. Biskop Gunner var i 1241 90 Aar gammel, og det er hans Fortjeneste, at den jyske Lov blev den første, der var skrevet paa Dansk. Mindesmærket over den største Biskop, der heftede Navnet Lovgiver til Valdemar Sejr, er rejst af Digteren Thor Langes Enke, en russisk Adelsdame.

Nationalitet og Kristendom.

Første Taler var Stiftsprovst Riisgaard, Ribe, der i et interessant Foredrag talte om Nationalitet og Kristendom i Forening og i Forhold til hinanden.

Af folkelige Festdage har vi kun Grundlovs- og Valdemarsdagen. Vi har ingen Nationalhelt at fejre som saa mange an-

Forstander Nørgaard, Antvorskov.

Frederik Nørgaard

dre Lande. Holger Danske var kun en Sagnfigur, Tordenskjold for meget Slagsbror og Nordmand, Niels Ebbesen levede i en Nedgangstid, Valdemar Sejrs sidste Aar var ikke opmuntrende, Dronning Dagmar var ikke født i Danmark. Den, der kommer Begrebet Nationalhelt nærmest, er Absalon, idet han forenede det nationale med det kristelige og Munkekutten med Slagsværdet. Uden det kristelige i Forening med det nationale skabes ingen Nationalhelt.

Enhver Nation og ogsaa Danmark har sit Særpræg, hvor Omgivelser, Natur og Klima har sin Indflydelse paa Folkesindet. Vi Danske har ingen Yderpunkter, ingen Bløge, ingen Naturkatastrofer. Vi har ingen Yderlighed paa noget Punkt, vi er paa det jævne uden noget Fjeld i vort Folkesind. Derfor bliver vort Sprog saa blødt, og derfor har Jyden en Ejendommelighed for at nedskrive sit Sprog, saa hans Dom om et eller andet gaar ad Omveje.

Vi er Demokrater, og vi har Frihedssans, saaledes at Friheden er vort største Gode. Vi har Retfærdighedssans, og intet Steds er det bedre sagt, hvad der er typisk for os, end i Poul Martin Møllers: „Rosen blusser alt i Danas Have“.

Men nægtes kan det ikke, at vi er for materielle, vi behøver blot at tænke paa, hvor mange

Taler 1: Stiftsprovst Riisgaard, Ribe

<http://wc.rootsweb.ancestry.com/cgi-bin/igm.cgi?op=GET&db=reinge2002&id=I7105>

Taler 2: Forstander Frederik Nørgaard, Antvorskov højskole

[http://www.denstoredanske.dk/Dansk Biografisk Leksikon/Uddannelse og undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Frederik N%C3%B8rgaard](http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Frederik_N%C3%B8rgaard)

Taler 2: Pastor Ehrenreich

Mennesker, der i dette Land lever af at producere Mad. Vi er for jordbundne, og vi er for baasbestemte. Vi finder politisk som paa anden Vis den for os bestemte Baas, og der bliver vi. Det er vor Uselvstændighed, der baade er en Styrke og en Svaghed.

Det religiøse farves af det nationale, der atter hviler paa det kristelige. Evangeliet er ens for alle Tider og Slægter, men der er noget i Evangeliet, som er præget af det nationale. Vi kan kun modtage Evangeliet paa vort Modersmaal.

Vi Danske har ikke tilstrækkelig Respekt for Guds Vilje, og vi har ikke Evnen til Selvfornægtelse og Syndserkendelse. Vi er gennemsyret af Andelstanken, saa vi ogsaa vil være mange om at være Syndere.

Men denne min Tale skal dog være en Lovprisning og Glæde over at være Dansk. „I Danmark er jeg født, der har jeg hjemme“, og jeg glæder mig over alt, hvad der er dansk. Lad os takke Gud for dette velsignede Land og haabe, at Gud i Fremtiden vil give os gode, lyse og trygge Tider.

Forstander Nørgaards Foredrag.

Efter at Forsamlingen havde sunget „Som en rejselysten Flaade“ talte fhv. Forstander Nørgaard, Antvorskov.

Forstanderens Foredrag var stærkt præget af den Erfaring, han havde erhvervet sig gennem 30 Aars Omgang med Ungdommen. Jeg vil tale for de unge og om de unge, begyndte Forstanderen, men vil bede de ældre om at lytte. Ungdomstiden er en herlig, men tillige vanskelig Tid, der er en Bro fra Barneroen til Livets Kampe, den lyslange Bro; men en nødvendig Ting herfor er, at der er noget man skænker sin Kærlighed; de unge skal forelske sig, forelske sig i en Sag. De skal fatte Kærlighed til det Arbejde, de kommer i Gang med, saa vil de føle det som et Kald. Det ligger til en selv, om man vil finde sin Gerning; det har alle Tider, ikke mindst nu, været vanskeligt at finde sit Hverv, men man maa selv gøre en personlig Indsats derfor, Gerningen kommer ikke til en af sig selv. Men en endnu vanskeligere Kamp, end den, der udkæmpes for det daglige Brød, udkæmpes i Ungdommens Sind: Kampen mellem det gode og det onde i en. De unge beder om Hjælp til at sejre i denne evige Kamp, og vi ældre gør, hvad vi kan for at hjælpe dem. Men vi bærer selv en Angst i vort Sind. Den største Angst af alle: Angsten for Døden. Vi har her to Muligheder, enten at blive i Angsten eller at give

os ind under Guds Kærlighed, gennem denne store Gave glemmer vi selv Dødsangsten.

Pastor Ehrenreichs Foredrag.

Forsamlingen sang nu „Altid frejdig, naar du gaar“, og derefter talte Pastor Ehrenreich. Vi saa hos det gamle Jødefolk, hvorledes det religiøse og det nationale i Folket smeltede sammen, og hvordan efterhaanden desværre det nationale blev dominerende; fra at være en god Tjener blev det en streng Herre. Det samme gentager sig mange Steder i vore Dage. Naar Rosenberg fremdrager Oldtidens Guder, dominerer de ganske det religiøse. Her i Landet har vi heldigvis haft Grundtvig, der forstod at benytte Myteologien, uden at dog Guds Ord blev svækket. Dette kunde kun ske, fordi Grundtvig kendte Guds Gave. Jeg tror, det er et Træk i den danske National karakter, at vi kender Tingene som Guds Gave. Da Kong Christian ved Genforeningen red over Grænsen, var det første han gjorde, at gaa ind i en Kirke for at bede. Han søgte Guds Rige, for han søgte sit eget. Gid vi alle i alt, hvad vi foretager os, maatte søge Guds Rige, for vi søger vort eget.

Dermed sluttede Mødet med, at Forsamlingen sang „Guds Ord, det er vort Arvegods“.

15.6.1939

(ingen annonce fundet i avisen)

375 betalende voksne deltagere a' 1,00 kr.

Taler 1: Lærerinde/lektor **Inger Enemark**,
Tønder

<http://www.kvinfo.dk/side/597/bio/799/origin/170/>

Taler 2: Forstander **Uffe Grosen**, Vallekilde
højskole

http://www.denstoredanske.dk/Dansk_Biografisk_Leksikon/Uddannelse_og_undervisning/H%C3%B8jskoleforstander/Uffe_Grosen

Næstved Tidende den 16.6.1939

Valdemarsmødet i Vordingborg

400 Mennesker samlet paa Slotsruinerne.

Valdemarsmødet i Vordingborg i Gaar paa Ruinerne havde i det smukke Junivejr samlet ca. 400 Mennesker. Med Glæde bemærkede man, at ogsaa en Mængde unge var mødt; det giver Haab om, at Frk. Enemarks Appel paa Sønderjyderne Vegne til Danmarks Ungdom ikke vil blive forgæves.

Provst Meinertsen, Everdrup, fh. Mern, bød velkommen og mindedes 150 Aarsdagen for Ingemanns Fødsel, og efter at Forsamlingen havde sunget „Jeg elsker de grønne Lunde“, gav han Ordet til Dagens første Taler,

Lærerinde Frk. Enemark
fra Tønder:

Naar jeg i Dag staar paa dette Sted, er det, som kan jeg for-

nemme Historienes Vingesus. Valdemarernes Navne er uløseigt knyttet til denne By, og der er noget symbolsk i deres Daad for mig. Forstaar den unge Slægt, hvad Ordet Genforening betyder? Vi i Grønlandet tilbringer Livet med at mure, bygge og dige mod Fjenden, der siden Valdemars Tid har truet os. Ad anden Vej søger de fremmede Indflydelser nu at gøre sig gældende. Propagandaen trænger sig paa. Vi dernede raaber et Varsko:

Vær vaagen, dansk Ungdom,

se dig ud og forstaa, hvad der foregaar omkring dig.

Den kendte tyske Fører, W. Deichgräber, har udtalt, at for Danmark staar Valget mellem russisk Kommunisme og germansk Socialisme. Vi vil ingen ismer, men nordisk Frisind og Højsind. Men disse nordiske Aandsværdier skal erhverves af hvert Slægtled paany. Danske unge skal være baade indadvendte og udadvendte, d. v. s. de skal forny vort Lands indre Styrke og derved slaa de Røster ned, der i den tyske Presse hævder, at den danske Ungdom bliver udhulet af misforstaaet Frisind. De skal vise, at det danske Folks Karakterkendemærker stadig er Smidighed og Ro, Jævnhed og Lune. Men de skal ogsaa være indadvendte.

Uffe Grosen,
Højskoleforstander

Det er

en national Svaghed,

at vi er saa godtroende. Vi skal være forberedt, for at det ikke skal blive for sent. Se dig ud, dansk Ungdom! Hvad der foregaar udenfor vor Dør, kan faa Betydning for vort Lands Skæbne. Vi maa værne Friheden med Livet som Indsats, hvis vi vil eje den.

Nazismen trænger frem, baade frem af Ord som „Lebensraum“ og Geopolitik, og Slagord som „Staten er vigtigere end Folket“, iklæder den Voldspolitikken en ideologisk Kappe. Nationalitetsprincippet er blevet gammeldags, det har overlevet sig selv i Løbet af et Par Maaneder.

Kender det danske Folk

Genforeningens Betydning?

300 Aar har vi maattet vige, men med 1920 blev det Løfte givet, at nu viger vi ikke mere.

Grænsekampen er ingen sønderjyds Sag, men dansk, og kæmpes for vort Land, men endnu staaer kun 4 pCt. af Danmarks Indbyggere bag os. Vi ønsker Fred og Harmoni, vi vil ikke udelukke Paavirkninger udefra, men vi vil sigte dem. 30,000 tysksindede lever i Nordslesvig, $\frac{2}{3}$ er udgaaet fra danske Hjem. De Baand, der kytter Sindene til Hjemstavn, er stærke, men danske Sind kan fortyskes, og saa kæmpes der om danske Land.

Vor værste Fjende

er ikke det, der kommer udefra, men vor egen Lunkenhed, Ugidelighed; vi har ikke Mod til at se de haarde Kendsgerninger i Øjnene.

Foraaret bragte et haardt Valg, fra begge Sider var alle Kræfter mobiliseret, og Valget blev en Gentagelse af Ja'et til Danmark i 1920. Men Kampen er haard.

Lad den Kendsgerning, at Tyskerne ved Valget i April gik 0,4 pCt. frem, aabne Øjnene for, at Genforeningen ikke er tilendebragt, men at der baade nord og syd for Grænsen kæmpes en Kamp paa Liv og Død, og at det gælder dansk Frihed og Selvstændighed. Men vi maa i Kampen huske Statsministerens Ord i 1920 til det danske Mindretal syd for Grænsen:

„I skal ikke blive glemt!“

Den Dag, de bliver glemt, vil vi staa svagt. Derfor: Danmarks unge, sæt alt ind for den Sag, der kan fylde jert Liv, fordi den gælder vort Fædreland.

Efter at det stærke Bifald, der hilste Frk. Enemarks Tale, havde lagt sig, og man havde sunget „I Danmark er jeg født“, talte

Forstander Uffe Grosen, Vallekilde,

om Englands folkelige og kulturelle Betydning for vort Fædreland. Vi vender trafikalt Ryggen til England, udtalte Forstander Grosen, og vi ser dets Betydning for os i et for stærkt økonomisk Lys og lægger ikke tilstrækkelig Vægt paa dets kulturelle og folkelige Rigdomme. Vi bør holde aabne Vinduer og Døre mod Vest.

Det nordiske Rum er for snævert,

det er ikke nok. I det storpolitiske Opgør, der udspilles, er vi henvist til den største Ubemærkethed, men bagved føres en Kamp, der ogsaa er vor Kamp, om de dyreste Menneskerettigheder: Retten til at tale, tænke og handle frit. Disse er nu gaaet tabt eller truet overalt i Europa. England er Demokratiets Højborg; vel er det ikke uden Skyld, men uden England var Menneskerettighederne i største Fare.

Det vilde have været af umaadelig Værdi, hvis Vikingetidens kulturelle Forbindelse mellem England og Danmark var fortsat, en gavnlig Modvirkning mod den ensidige tyske Paavirkning. Menneskerettighederne værnes af nordisk og angelsaksisk Demokrati. To af Aandens største, Holberg og Grundtvig, har hentet mange aandelige Værdier fra England. Begge var Tilhængere af Frihed. Holberg siger f. Eks. ét Sted: „Man kan ikke ved Tvang formaa Menneskene til at tænke og tro, man kan kun gøre dem til Hyklere“. Grundtvig taler om Samvittighedsfriheden som det vigtigste for et Menneske, men, siger han, den har kostet Blod, Taarer, Menneskealdres Kamp.

Forst. Grosen omtalte Folketalerstolene i Hyde Park og det engelske Parlament som levende Symboler paa det engelske Demokrati. Det andet Hovedstykke

er Kræfternes Frihed,

heri finder Grundtvig Forklaringen paa Englands Storhed i Fredens Dage. Grundtvig sætter „den forvirkede Frihed over det velordnede Tyranni“. Hermed mener han ikke Tøjlesløshed, men Selvdisciplin og Selvbeher-skelse, der hos Englænderen trænger ind paa Livets dybeste og alvorligste Omraader.

Demokratiets Kerne er ikke Afstemningsrettigheder, men findes i den fri, aabne Drøftelse, i Pressen, paa Talerstolen og navnlig Mand og Mand imellem. Demokratiet skal gennemsyre vort daglige Liv Aaret igennem.

Taleren sluttede med at sige: Vi har ikke glemt det Mørke, der sænker sig over Tyskland, vi gaar ind i en Tid, hvor vi maa holde aabne Døre mod Vest for at opretholde et levende, kraftigt Demokrati og bevare den Frihed, uden hvilken Livet ikke synes værd at leve. (Kraftigt Bifald.)

*

Sluttelig takkede Forstander J. M. Jensen, Brøderup, de to Talere, der havde talt ud fra den dybe Alvor, der ligger i Tiden. Gid de Uvejrsskyer, der ligger over Europa, maa spredes, og vor Verdensdel gaa en roligere Tid i Møde.

Mødet sluttede med, at Forsamlingen sang „Der er et yndigt Land“.